

งามศุภร์ รัตนเสถียร นักปกป้องสิทธิมนุษยชนชาวไทย

“การอ่านช่วยให้ฉันรอดจากความทุกข์...”

ประวัติ

(กรุงเทพฯ 17 กันยายน 2562) งามศุภร์ รัตนเสถียร (เล็ก) อายุ 51 ปี นักปกป้องสิทธิมนุษยชนชาวไทย ปัจจุบันเป็นอาจารย์สอนระดับมหาวิทยาลัยที่สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล งามศุภร์สอนวิชาสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษาให้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโท เธอเชี่ยวชาญเรื่องการเปลี่ยนผ่านของความขัดแย้ง การป้องกันความรุนแรง และการสร้างสันติภาพ

เธอถูกดำเนินคดีหมิ่นประมาททางอาญาในประเทศไทย เนื่องจากการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นบนโลกออนไลน์

คุณครู

นักศึกษามักจะเรียกเธอด้วยชื่อเล่นว่า “อาจารย์เล็ก” และเธอตัวเล็ก แต่งามศุภร์ รัตนเสถียรถือเป็นนักวิชาการด้านสิทธิมนุษยชนที่มีความเชี่ยวชาญมากคนหนึ่งของไทย

“ไม่เคยมีใครตั้งข้อสงสัยกับความมุ่งมั่นของเธอที่มีต่อสันติภาพและความยุติธรรม” โคทม อารียา อดีตหัวหน้างานและอาจารย์ประจำสถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล กล่าวถึงงามศุภร์

เธอเกิดในครอบครัวคนไทยพุทธที่จังหวัดยะลา หนึ่งในสามจังหวัดที่มีประชากรมุสลิม ซึ่งเป็นคนส่วนน้อยของประเทศไทย และเป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรง งามศุภร์บอกว่าสิ่งที่ทำให้เธอสนใจประเด็นสิทธิมนุษยชนและสันติภาพน่าจะเป็นผลมาจาก “ชีวิตวัยเด็ก ประสบการณ์การทำงาน และความเชื่อที่อยากสร้างความเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม และการเมือง”

ลูกสาว

“อันที่จริงพี่ไม่ได้อยากเป็นครูเลย เพราะพ่อแม่ก็เป็นครู เลยคิดมาตลอดว่าไม่อยากประกอบอาชีพเดียวกับพ่อแม่” งามศุภร์พูดอย่างติดตลกให้ฟอร์ตีพายไรต์ฟัง

ช่วงวัยเด็ก งามศุภร์ต้องประสบปัญหาความรุนแรงในครอบครัวระหว่างพ่อกับแม่ งามศุภร์เล่าให้ฟังว่าเมื่ออายุ 13 ปี เธอขอพ่อแม่ว่าอยากออกจากบ้าน เพราะทนเห็นความรุนแรงในครอบครัวไม่ไหว และได้ย้ายไปอยู่ที่จังหวัดสงขลาเพื่อเรียนต่อในระดับมัธยม

“การอ่านหนังสือช่วยให้พี่เอาตัวรอดจากความทุกข์...” เธอบอก

การอ่านหนังสือทำให้เธอสนใจการเมือง โดยได้รับแรงบันดาลใจจากงานเขียนของ จิตร ภูมิศักดิ์ นักเคลื่อนไหวชาวไทยและเพลงของวงคาราวาน ซึ่งมีผลงานเพลงเกี่ยวกับความยุติธรรมทางสังคมและชีวิตของสามัญชนไทย งามศุภกรจึงเริ่มเดินทางตามแนวทางที่ใฝ่ฝันจนถึงทุกวันนี้

นักเคลื่อนไหวด้านสิทธิมนุษยชน

จากการทำงานเป็นอาสาสมัครในสลัมคลองเตย สลัมใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของกรุงเทพฯ ไปจนถึงการออกค่ายอาสาสมัคร ทำงานร่วมกับชุมชนในภาคอีสาน เพื่อรณรงค์ด้านสิทธิในที่ดินทำกินและการปฏิรูปเศรษฐกิจ งามศุภกรทำงานอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อยเพื่อส่งเสริมการคุ้มครองด้านสิทธิมนุษยชน

และงานของเธอก็ไม่ได้จำกัดเฉพาะในประเทศไทย

เป็นเวลากว่า 10 ปีที่งามศุภกรทำงานกับองค์กรภาคประชาสังคมชื่อเบอร์มาอิชชู (Burma Issues) ซึ่งทำงานเก็บข้อมูลการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศเมียนมา จากการดำเนินงานดังกล่าวเธอก็ได้สัมผัสกับอันตรายและความเสี่ยงของผู้ที่ทำงานด้านสิทธิมนุษยชนด้วยตนเองเป็นครั้งแรก

"ตอนนั้นพวกเรากำลังถ่ายรูปและเก็บข้อมูลความรุนแรงที่เกิดขึ้นใกล้ชายแดนไทย-พม่า" เธอออกกับฟอร์ตีฟายไรต์ "ระหว่างที่เดินและไปตามลำน้ำ พี่เห็นกลุ่มผู้ชายซึ่งยืนอยู่ในอีกฟากหนึ่ง [ฝั่งเมียนมา] พวกเขาเล็งอาวุธปืนมาที่พวกเรา ในจังหวะนั้นพี่รู้ตัวว่า ยังไงก็ต้องยอมไปกับพวกเขา"

งามศุภกรเล่าต่อไปว่า กลุ่มติดอาวุธฝ่ายสนับสนุนกองทัพเมียนมา ได้ควบคุมตัวเธอและเพื่อนร่วมงานไว้เป็นเวลากว่าห้าวันเมื่อปี 2541

"พวกเขาใส่กุญแจมือเราและผูกเราติดไว้กับต้นไม้กลางป่า เราได้ยินเสียงปืนยิงมาจากทุกสารทิศ" เธอบอก

"พี่กลัวมาก ชายคนหนึ่งในกลุ่มนั้นถึงกับถามว่ามีอะไรจะสั่งเสียหรือไม่ ตอนนั้นคิดถึงแม่มาก และก็บอกพวกเขาไปว่าไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้น อย่าติดต่อกับครอบครัวพี่ เพราะไม่ต้องการให้แม่เป็นห่วงหรือไม่สบายใจ"

สุดท้ายกลุ่มติดอาวุธได้ปล่อยตัวงามศุภกรและเพื่อนร่วมงานให้เดินทางกลับสู่ประเทศไทย

"ตอนนั้นไม่มีใครรู้จักอาการเครียดที่เกิดขึ้นหลังความทุกข์ใจอย่างรุนแรง หรือ PTSD" เธอเล่าถึงผลกระทบจากเหตุการณ์นั้นในช่วงเวลาดังกล่าว "เพื่อนอนไม่หลับ เมื่อพูดถึงเรื่องนี้ก็ร้องไห้ สุดท้ายก็หันมาพึ่งการนั่งสมาธิและก็เริ่มดีขึ้น"

นักปกป้องความยุติธรรม

งามศุภกรใช้ชีวิตตอนเป็นผู้ใหญ่เพื่อสอนหนังสือ ส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยและในที่อื่น ๆ แต่ตอนนี้ เธอต้องปกป้องสิทธิของตนเอง

เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม บริษัทธรรมเกษตร จำกัด ซึ่งทำฟาร์มเลี้ยงไก่ ได้ฟ้องคดีหมิ่นประมาททางอาญาต่องามศุภกร เนื่องจากการเผยแพร่ข่าวของฟอร์ตีฟายไรต์ในหน้าเฟซบุ๊กของสถาบันฯ ข้อมูลที่เผยแพร่เป็น **ใบแถลงข่าว** เกี่ยวกับคดีหมิ่น

ประมาททางอาญาอีกคดีหนึ่ง ซึ่งบริษัทธรรมเกษตร จำกัด ฟ็องนานวินและสุธารี วรรณสิริ นักปกป้องสิทธิมนุษยชน โดยทั้งคู่ ถูกดำเนินคดีในลักษณะเดียวกัน เนื่องจากการทำงานส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในประเทศไทย

บริษัทแห่งนี้พยายามใช้กฎหมายเพื่อปิดปากและข่มขู่นักปกป้องสิทธิมนุษยชน โดยตามประมวลกฎหมายอาญา งามศุภร์อาจได้รับโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกิน 200,000 บาท

ทนายความด้านสิทธิมนุษยชนจากมูลนิธิศูนย์ข้อมูลชุมชนได้ให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายในคดีนี้

ในวันพุธที่ 18 กันยายน ศาลอาญากรุงเทพฯ จะมีคำสั่งต่อการไต่สวนมูลฟ้อง เพื่อพิจารณาว่าจะเดินหน้าพิจารณาคดีของงามศุภร์ รัตนเสถียรต่อไปหรือไม่ ฟอรั่ดีฟายไรต์และคนอื่น ๆ พร้อมจะยื่นเคียงข้างเธอ

สนับสนุนงามศุภร์

สนับสนุนสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย

สนับสนุนให้ยุติการฟ้องหมิ่นประมาททางอาญาในประเทศไทย